מבחן: מבוא להיסטוריה, ימי הביניים והנצרות – גרסה ב׳

מבוא להיסטוריה · הנצרות · ימי הביניים – כיתה ז׳ · 90 דקות

עותק לתלמיד/ה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

הוראות

- משך המבחן: 90 דקות. במבחן שלושה חלקים – ענו על כל השאלות בחלקים א׳ וב׳ ועל השאלות בחלק ג׳ לפי ההוראות.
- קראו כל שאלה עד סופה לפני שאתם עונים.
- בשאלות האמריקאיות הקיפו תשובה נכונה אחת בלבד.
- בשאלה המורחבת בחלק ג׳ בחרו שאלה אחת מתוך שתיים וענו עליה במשפטים שלמים.
- כתבו בכתב ברור. אפשר לחזור לשאלות שדילגתם עליהן – בדקו בסוף שעניתם על הכול.
- בהצלחה! ☘

חלק	נקודות	ניקוד שקיבלתי
חלק א׳ – ידע (44 נקודות)	44	
חלק ב׳ – מיומנויות (28 נקודות)	28	
חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (28 נקודות)	28	
סה״כ	**100**	

חלק א׳ – ידע (44 נקודות)

בחלק זה תבדקו את הידע שלכם במושגים, באירועים ובתאריכים מרכזיים מכל שלושת הנושאים. ענו על כל השאלות.

שאלות רב-ברירה

24 נק׳

הקיפו את התשובה הנכונה (2 נקודות לכל שאלה).

1. מהו מקור משני? 2

◯ א. מקור שנכתב מאוחר יותר בידי מי שלא חי בתקופה, על סמך מקורות אחרים

◯ ב. מכתב שכתב חייל בזמן הקרב

◯ ג. מטבע שנמצא בחפירה

◯ ד. יומן של נזיר מימי הביניים

2. באיזו מאה נמצאת השנה 1453 לספירה? 2

◯ א. המאה ה-14

◯ ב. המאה ה-15

◯ ג. המאה ה-16

◯ ד. המאה ה-13

3. לפי חלוקה מקובלת, מהו הסדר הנכון של התקופות? 2

◯ א. ימי הביניים ← עת עתיקה ← עת חדשה

◯ ב. עת עתיקה ← ימי הביניים ← עת חדשה

◯ ג. עת חדשה ← עת עתיקה ← ימי הביניים

◯ ד. עת עתיקה ← עת חדשה ← ימי הביניים

4. מדוע חשוב לבדוק מתי ובשביל מי נכתב מקור? 2

◯ א. כדי לדעת כמה עמודים יש בו

◯ ב. כדי לזהות מגמתיות ולהעריך עד כמה המקור אמין

◯ ג. כדי לדעת באיזו שפה לקרוא אותו

◯ ד. אין לכך חשיבות

5. מהי הברית החדשה? 2

◯ א. ספר החוקים של האימפריה הרומית

◯ ב. ספר הקודש של הנוצרים, הכולל את הבשורות

◯ ג. רשימת האפיפיורים

◯ ד. יומן של קונסטנטינוס

6. מי היה הקיסר שהעניק לנוצרים חופש פולחן ותמך בנצרות? 2

◯ א. נירון

◯ ב. קונסטנטינוס

◯ ג. יוסטיניאנוס

◯ ד. קרל הגדול

7. לפי האמונה הנוצרית, מהו השילוש? 2

◯ א. שלושת המלכים של ימי הביניים

◯ ב. האמונה באל אחד שיש לו שלושה פנים: האב, הבן ורוח הקודש

◯ ג. שלוש הערים הקדושות לנצרות

◯ ד. שלוש השכבות בחברה הפיאודלית

8. מה אפיין את הנוצרים בתקופת הרדיפות, למשל בימי הקיסר דיוקלטיאנוס? 2

◯ א. הם שלטו באימפריה

◯ ב. הם נאלצו לעיתים להתפלל בסתר ונענשו על אמונתם

◯ ג. הם היו פטורים ממסים

◯ ד. הם בחרו את הקיסר

9. מה הייתה בירת האימפריה הביזנטית? 2

◯ א. רומא

◯ ב. קונסטנטינופול

◯ ג. ירושלים

◯ ד. פריז

10. מה היה מעמדו של צמית? 2

◯ א. אדם חופשי שעבר מעיר לעיר

◯ ב. איכר הקשור לאדמת האדון, שעבד בה ושילם ביבול ובעבודה

◯ ג. לוחם רכוב שהתאמן בנשק

◯ ד. איש דת שחי במנזר

11. מה היה תפקידה של גילדה בעיר בימי הביניים? 2

◯ א. לגייס אבירים למסעי הצלב

◯ ב. לארגן את בעלי המקצוע: לקבוע מחירים, איכות והכשרת שוליות

◯ ג. לגבות מעשר עבור הכנסייה

◯ ד. לבחור את המלך

12. איזה אירוע נחשב לאחת מנקודות הסיום האפשריות של ימי הביניים? 2

◯ א. הכתרת קרל הגדול

◯ ב. נפילת קונסטנטינופול ב-1453

◯ ג. הפילוג הגדול

◯ ד. צו מילאנו

נכון / לא נכון

12 נק'

סמנו ✔ ליד משפט נכון ו-✘ ליד משפט שגוי. תקנו כל משפט שגוי כך שיהיה נכון (2 נקודות לכל משפט).

#	משפט	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	ספר שנכתב בימינו על אבירי ימי הביניים הוא מקור ראשוני.	◯ נכון ◯ לא נכון	
2	שנת 0 אינה קיימת: אחרי שנת 1 לפנה"ס באה שנת 1 לספירה.	◯ נכון ◯ לא נכון	
3	פאולוס היה אחד מקיסרי רומא.	◯ נכון ◯ לא נכון	
4	בשנת 1054 התפלגה הכנסייה לכנסייה קתולית במערב ולכנסייה אורתודוקסית במזרח.	◯ נכון ◯ לא נכון	
5	קרל הגדול הוכתר לקיסר בידי האפיפיור בשנת 800 לספירה.	◯ נכון ◯ לא נכון	

6	נזירים בימי הביניים עסקו בעיקר במלחמות ובכיבוש ארצות.	◯ נכון ◯ לא נכון	

התאמת מושגים

8 נק'

מתחו קו בין כל מושג להגדרה המתאימה לו (נקודה לכל התאמה).

מושג	אות	הגדרה
1. ארכאולוגיה		א. שכונה בעיר שבה גרו יהודים יחד
2. לפני הספירה (לפנה"ס)		ב. הספרים בברית החדשה המספרים על חיי ישו ותורתו לפי האמונה הנוצרית
3. הבשורות		ג. טקס נוצרי של כניסה לאמונה באמצעות מים
4. טבילה		ד. הבטחה חגיגית של ווסל לשרת את אדונו
5. סניור		ה. אדון שמעניק אדמה לווסל תמורת נאמנות ושירות
6. שבועת אמונים		ו. חקר העבר באמצעות ממצאים מחפירות
7. נידוי (חרם)		ז. השנים שלפני הלידה המסורתית של ישו
8. רובע יהודי		ח. עונש של הכנסייה – הרחקת אדם מהקהילה הנוצרית

חלק ב׳ – מיומנויות (28 נקודות)

בחלק זה תתרגלו מיומנויות של היסטוריונים: סידור אירועים על ציר הזמן, קריאה וניתוח של מקור והבנה של תרשים. ענו על כל השאלות.

ציר זמן

8 נק׳

סדרו את האירועים לפי סדר התרחשותם – מספר 1 לאירוע המוקדם ביותר (נקודה לכל אירוע במקומו).

אירוע	מספר בסדר (1 = המוקדם)
גירוש היהודים מאנגליה	
פרוץ מגפת המוות השחור באירופה	
מסעותיו של פאולוס להפצת הנצרות	
רדיפת הנוצרים ברומא בימי הקיסר נירון	
הצלבנים כובשים את ירושלים ומקימים את ממלכת ירושלים	
נפילת קונסטנטינופול	
השלמת בניית כנסיית איה סופיה בקונסטנטינופול בימי יוסטיניאנוס	
איסור הפולחן האלילי באימפריה בימי תאודוסיוס	

ניתוח מקור

12 נק׳

קראו את המקור וענו על השאלות שאחריו (4 נקודות לכל שאלה).

מקור דמיוני לתרגול

מתוך יומנו של האח אנסלם, נזיר במנזר בצרפת, שנת 1120 (מקור דמיוני)

קמתי לפני עלות השחר לתפילה הראשונה יחד עם כל האחים. אחר כך ישבתי בחדר הכתיבה והמשכתי להעתיק את ספר התהלים. העבודה איטית: עמוד אחד לוקח לי יום שלם, והאצבעות קופאות מקור. בצהריים עבדו האחים הצעירים בכרם ובגן הירק. לפני השקיעה הגיעו לשער המנזר שני עוברי דרך עייפים ואיכר חולה מהכפר הסמוך. נתנו להם לחם, מרק ומיטה. אב המנזר אמר לנו: ׳מי שעובד ומתפלל – משרת את האל׳. בערב חזרתי לחדר הכתיבה לקשט את האות הראשונה בצבע זהב.

13. האם זהו מקור ראשוני או משני? והאם אפשר להשתמש בו כראיה היסטורית? הסבירו. 4

14. ציינו שלושה תפקידים של המנזר שמופיעים במקור. 4

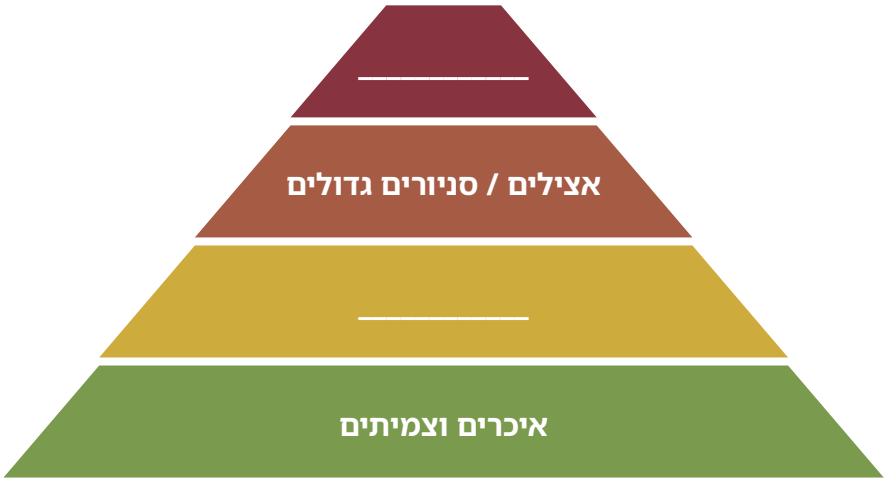
15. הסבירו מדוע העתקת הספרים במנזרים הייתה חשובה לתרבות של ימי הביניים. 4

משימת תרשים – הפירמידה הפיאודלית

8 נק׳

עיינו בתרשים הפירמידה וענו על השאלות (4 נקודות לכל שאלה).

לפניכם פירמידה של ארבע שכבות בחברה הפיאודלית, מהחזקה (למעלה) אל הרחבה (למטה). השלימו את השכבות החסרות במקומות הריקים, ואז ענו על השאלות.

16. השלימו את שתי השכבות החסרות בפירמידה. הסבירו מדוע הפירמידה צרה למעלה ורחבה למטה. 4

17. הסבירו את העיקרון ׳אדמה תמורת שירות׳ שעליו נשענה השיטה הפיאודלית. תנו דוגמה מהפירמידה. 4

חלק ג׳ – הבנה וכתיבה (28 נקודות)

בחלק זה תכתבו תשובות במילים שלכם. ענו על כל ארבע השאלות הקצרות, ובחרו שאלה מורחבת אחת מתוך שתיים. כתבו במשפטים שלמים.

שאלות קצרות

16 נק׳

ענו על כל השאלות ב-2–4 משפטים (4 נקודות לכל שאלה).

18. ציינו שלושה סוגים שונים של מקורות שבהם משתמש היסטוריון, ותנו דוגמה לכל אחד. 4

19. תארו את מבנה הכנסייה הנוצרית: מי עמד בראשה ומי היו בעלי התפקידים מתחתיו? 4

20. תארו שני מאפיינים של האימפריה הביזנטית. 4

21. ציינו שתי תוצאות של מסעי הצלב. 4

שאלה מורחבת – בחרו אחת

12 נק׳

בחרו שאלה אחת מתוך השתיים וענו עליה בפסקה של 6–8 משפטים (12 נקודות).

בחרו שאלה אחת וענו עליה.

◯ **שאלה א (סיבה ותוצאה): סיבה ותוצאה: הסבירו מדוע הייתה לכנסייה עוצמה רבה כל כך בימי הביניים, ומה היו התוצאות של עוצמה זו על חיי האנשים. התייחסו לפחות לשלושה גורמים או תוצאות.**

◯ **שאלה ב (השוואה): השוואה: השוו בין החיים באחוזה הפיאודלית בכפר לבין החיים בעיר מימי הביניים (מהמאה ה-11 והלאה). התייחסו לשלושה תבחינים לפחות (למשל: עיסוק, חופש, מי שולט, כלכלה).**

✂ רגע אחרי המבחן: השאלה שהכי הצלחתי בה: _____ · נושא שארצה לחזור עליו: _____